

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(9), 2022

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(Протокол №17 від 28.04.2022 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар:

Бабіля Марина Василівна, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабачій Василь Миколайович - к. ф-м. н., доцент, завідувач кафедри машинобудування, природничих дисциплін та інформаційних технологій;

Качур Мирослава Михайлівна – к. пед. н., доцент кафедри теорії і методики музичної освіти;

Кобаль Василь Іванович - к. пед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., професор, академік Української технологічної академії (м. Київ), завідувач кафедри легкої промисловості і професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – к. психол. н., доцент кафедри психології;

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент, декан факультету туризму та готельно-ресторанного бізнесу;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін та фізичної культури;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент, декан гуманітарного факультету;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами;

Реслер Марина Василівна - д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна - д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов;

Товканець Ганна Василівна - д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна - д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

Матус Н.І.
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,
спеціальність 012«Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет
Черепаня Н.І.
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ВІД СУЧАСНОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО СУЧАСНОГО ДОШКІЛЬНИКА, ЩО РОЗВИВАЄТЬСЯ

У статті розглянуто психолого-педагогічні вимоги до сучасного вихователя закладу дошкільної освіти. Проаналізовано функції та якості сучасного вихователя, визначено фактори, що впливають на розвиток сучасного дошкільника.

Ключові слова: *заклад дошкільної освіти, сучасна дитина дошкільного віку, сучасний вихователь, мультикультурна компетентність.*

The article considers psychological and pedagogical requirements for a modern educator of preschool education. The functions and qualities of a modern educator are analyzed, the factors influencing the development of a modern preschooler are determined.

Key words: *preschool institution, modern preschool child, modern educator.*

Стратегічна мета державної політики в галузі освіти - підвищення доступності якісної освіти, що відповідає вимогам інноваційного розвитку економіки, сучасним потребам суспільства і кожного громадянина.

Завдання дошкільної освіти - забезпечення можливості кожній дитині до вступу до першого класу освоїти програми дошкільної освіти та повноцінно спілкуватися мовою навчання.

Дошкільне дитинство - унікальний період у житті людини, у процесі якого формується здоров'я та здійснюється розвиток особистості. У той же час це період, протягом якого дитина знаходиться в повній залежності від дорослих, що оточують її, - батьків і педагогів. Важливо, щоб діти росли в атмосфері поваги та не страждали від негативних наслідків. У слабких руках малюків – наше з Вами майбутнє, наш завтрашній день [1, с.32].

Контекст, у якому виростають діти: сьогодні ми більш уважно, ніж раніше, аналізуємо і враховуємо культурні, релігійні, етнічні та соціальні умови життя дітей. Сьогодні потрібні концепції та підходи до освіти, які в змозі адекватно реагувати та враховувати такі соціальні феномени, як бідність, соціальне неблагополуччя, соціальна селекція, міграція та мобільність, що особливо видно в селі.

Заклад дошкільної освіти сьогодні розглядається як організація, що надає освітні послуги, конкурує з іншими організаціями свого профілю. Таким чином, заклад дошкільної освіти поступово перетворюється на відкриту освітню систему: з одного боку, педагогічний процес закладу дошкільної освіти стає більш гнучким, диференційованим, гуманним з боку педагогічного колективу, з іншого боку, педагоги орієнтуються на співпрацю та взаємодію з батьками та соціальними інститутами.

Однією з головних ланок виховання дошкільника є педагог, який повинен постійно поповнювати свої знання загальнокультурного, етнекологічного та професійного характеру, працювати зі значним напруженням своїх сил, водночас нести відповідальність за свої дії.

Змістом професії (педагог, вихователь), в сучасному розумінні, є навчання і виховання. «Вихователь - особа, що здійснює виховання, що приймає на себе відповідальність за умови життя та розвитку особистості іншої людини» [2, с.10].

В умовах зростаючого культурного різноманіття, глобалізації економіки та посилення міжнародної мобільності, життя в мультикультурному та багатонаціональному суспільстві, в якому представлені різноманіття етносів і культур необхідно поряд з культурною, національною, етнічною ідентичністю та вкоріненням у певній соціокультурній спільності вирішувати завдання мультикультурної компетентності, компетентності у галузі іноземних мов. Мультикультурна компетентність є основою толерантності та мирного співіснування та співпраці представників різних народів, етносів та культур.

Соціальна та культурна різноманітність розглядається як шанс забезпечити у майбутньому спільне життя людей у сучасному глобальному світі. Для стабільного розвитку багатонаціонального українського суспільства культурна освіта стає вкрай актуальною.

Сучасне суспільство пред'являє підвищені вимоги до вихователя, що працює в закладі дошкільної освіти, тому що саме в дошкільному віці формується особистість людини, відбувається її входження в соціальний світ, у світ природи, осмислення сучасного світу та взаємозв'язків.

Особливі вимоги пред'являються вихователю, який формує початки екологічної культури у дошкільнят, оскільки саме вихователь повинен уміти

чітко розставляти пріоритети, професійно орієнтуватися у своїй педагогічній (зокрема етнекологічній) діяльності та структурі, що складається з наступних компонентів: мотив - мета - предмет - способи здійснення - результат. Вихователь, який сьогодні працює, «вирощує майбутнє», яке ми можемо побачити вже завтра. Тому найважливіші функції вихователя - створення педагогічних умов для успішного виховання дітей; забезпечення охорони життя, зміцнення здоров'я дітей; формування основ екологічної культури дошкільнят; здійснення виховно-освітньої роботи з дітьми; впровадження в роботу нових, у тому числі здоров'язберігаючих технологій, методу проєктів, різноманітних видів гри; участь у педагогічній освіті батьків; регулювання та узгодження виховних впливів сім'ї та дошкільного закладу.

На розвиток дитини впливають ціла низка різнорідних факторів, що не залежать від дитячого садка, які враховуються і при плануванні результатів. Насамперед умови життя в сім'ї, склад сім'ї, сімейні цінності та релігія, соціально-економічний статус, рівень освіти та етнічна приналежність сім'ї, а також характеристики навколишнього соціокультурного та природного середовища, в якому живе дитина і розташований дитячий садок. Педагоги враховують і поважають соціокультурне середовище, в якому росте дитина, вони повинні знати про умови життя в сім'ї. Соціокультурне середовище сучасного дитинства характеризується збільшеною різноманітністю і неоднорідністю [3, с.39].

В багатьох закладах дошкільної освіти реалізується трилінгвальне освітнє середовище. Весь процес освіти відбувається українською, англійською та іншими мовами.

Що являє собою сучасний педагог? Відповідь може бути дуже багатогранною, але ми зупинимось на основних якостях. Звичайно, любити дітей, бути добрим і водночас вимогливим, бути дипломатом, відкритим до діалогу з вихованцями, батьками, колегами. Любити свою професію, постійно вчитися, але водночас вміти добре відпочивати.

Розглянемо докладніше: вихователь – носій певної моделі поведінки, як ходить, як каже, як одягається, акуратний чи ні, як їсть, як спілкується, бо діти копіюють свого вихователя. Одна з головних функцій вихователя - вміння спілкуватися з дитиною. Вихователь повинен дати відповідь на будь-яке питання дитини з урахуванням віку, знайти підхід до кожної дитини, вміти організувати здоров'язберігаюче середовище в групі, тобто забезпечити охорону здоров'я дітей, привчати дітей до національної культури та традицій. Вихователь повинен бути дисциплінований, трудолюбивий, працездатний, відповідальний за свої вчинки, повинен вміти планувати, організовувати освітню роботу, використовуючи сучасні освітні технології, вміти проєктувати

свою роботу. Для цього у закладах дошкільної освіти всі вихователі постійно проходять курси підвищення кваліфікації, мають плани самоосвіти, проводять заняття, використовуючи сучасні технології, проводять відкриті заняття на район, місто. Щороку беруть участь у міжнародних, регіональних, Всеукраїнських конференціях, у яких діляться своїм досвідом роботи.

Заклади дошкільної освіти у своїй діяльності приділяють велику увагу питанням мотивації. Всі співробітники, батьки бачать і добре розуміють, навіщо дитячому садку потрібна допомога і не обов'язково завжди грошима, а, наприклад, добровільною працею або іншими способами. Колективу важливо знати, чи є нині ґрунт взаємовигідного співробітництва, тобто партнерства між освітою, окремими громадськими, благодійними організаціями, конкретними людьми, державними структурами. Які можливості надає партнерство освіти і навпаки? Чому допомагає соціальне партнерство? Для нас важливіша якість, а не кількість. Саме цим питанням і має бути присвячена подальша діяльність закладів дошкільної освіти із соціальними партнерами.

Сучасний вихователь - це особистість, яка виховує особистість творчу, креативну, комунікабельну, самостійну, ініціативну, вміє створювати умови для реалізації індивідуальних здібностей кожної дитини з урахуванням вікових особливостей [4, с.12].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Поніманська Т. І. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти / Т. І. Поніманська // Дошкільна педагогіка. – 2004. – С. 129–136.
2. Станкин М. И. Профессиональные способности педагога: Акмеология воспитания и обучения. Академия пед. и соц. наук / М. И. Станкин. – С.: Флинта, 1998.
3. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія / Г. В. Беленька. – К.: Світич, 2006. – С. 148.
4. Гончаренко А. Особистісно орієнтована модель освіти: підготовка педагога / А. Гончаренко // Дошкільне виховання. – 2008. – № 1. – С. 11–13.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>